

результате решения которого страна получит тот уровень продукции, который будет экономически обоснован.

Список использованной литературы

1. Аграрная политика союзного государства: опыт, проблемы, перспективы (в рамках V Форума регионов Беларуси и России) : материалы Международной научно-практической конференции / редкол.: П. А. Саскевич (гл. ред.) [и др.]. – Горки : БГСХА, 2018. – 218 с.

2. Энергосберегающие технологии возделывания зерновых культур в Республике Беларусь : пособие / И.Н. Шило [и др.]. – Минск : БГАТУ, 2008. – 160 с.

3. Бизюк, Т. Как идет процесс цифровизации в сельском хозяйстве вуза / Т. Бизюк // Сельская газета [Электронный ресурс]. – 2019. – Режим доступа: [Как идет процесс цифровизации в сельском хозяйстве \(sb.by\)](#). – Дата доступа: 13.02.2021.

4. Суббот, В. Ректор Белорусского государственного аграрного технического университета Иван Шило рассказал о новых подходах в подготовке специалистов АПК и перспективах вуза / В. Суббот // Сельская газета [Электронный ресурс]. – 2021. – Режим доступа: [Ректор Белорусского государственного аграрного технического университета Иван Шило рассказал о новых подходах в подготовке специалистов АПК и перспективах вуза \(sb.by\)](#). – Дата доступа: 13.02.2021.

УДК 378.62.01

Г.А.Смалянка, *ст. выкладчык*, **А.П.Занкавіч**, *канд. філал. навук, дацэнт*,
Установа адукацыі «Беларускі дзяржаўны аграрны тэхнічны ўніверсітэт», г. Мінск

РОЛЯ ГУМАНИТАРНЫХ НАВУК У СУЧАСНАЙ ІНЖЫНЕРНАЙ АДУКАЦЫІ (ПРЫ ПАДРЫХОЎЦЫ СПЕЦЫЯЛІСТАЎ АПК)

Ключавыя словы: гуманітарная навука, інжынерныя веды, светапогляд, соцыйум, інжынерная дзейнасць.

Key words: humanitarian science, engineering knowledge, lightgazer, outlook, society, engineering activities.

Анотацыя: у артыкуле аналізуецца роля гуманітарных навук у падрыхтоўцы спецыялістаў інжынернага профілю, разглядаюцца пытанні збалансаванага вывучэння гуманітарных і тэхнічных дысцыплін

Summary: the article analyzes the role of the humanities in the training of engineering specialists, discusses the issues of balanced study of the humanities and technical disciplines.

Вядома, што адным з паказчыкаў цывілізаванасці грамадства з'яўляецца яго ўвага да развіцця гуманітарных навук і культуры. Сёння неабходна пераадолець аднабокi падыход у падрыхтоўцы спецыялістаў тэхнічных спецыяльнасцей. Тэхнічная адукацыя не павінна мець толькі інструментальны, лагічна ўпарадкаваны характар, замыкацца выключна ў тэхнічнай сферы, а павінна быць выключна забяспечана, суаднесенай з духоўна-маральнымі і гісторыка-культурнымі каштоўнасцямі грамадства.

Збалансаванае вывучэнне гуманітарных і тэхнічных дысцыплін дазволіць актывізаваць не толькі лагічны, але і інтуітыўны творчы пачатак студэнцкай моладзі, пашырыць сферу яе эстэтычных адносін да навакольнага свету, дазволіць гарманізаваць асобу.

Матэрыяльная і духоўная культура, маральныя нормы і традыцыі, адносіны ў грамадстве фарміруюцца і развіваюцца стагоддзямі, перадаючыся з пакалення ў пакаленне, ад адной эпохі да другой, назапашваючыся, становяцца прадметам гуманітарных ведаў.

Асаблівасць гуманітарных навук у тым, што даваць дакладныя адказы, будаваць схемы і прапаноўваць алгарытмы вырашэння канкрэтных практычных задач грамадскага развіцця, як гэта робяць дакладныя навукі, надзвычай складана.

Важна адзначыць, што вынікі навуковых даследаванняў грамадазнаўцаў і гуманітарыяў не прыносяць хуткіх вынікаў і эканамічнай выгады, пры гэтым іх веды не заўсёды відавочны і заўважаны грамадствам.

Важна падкрэсліць, што даследаванні гуманітарыяў з'яўляюцца вызначальнымі ў працэсе грамадскага развіцця, садзейнічаюць умацаванню нацыянальнай і канфесіянальнай згоды грамадства, яго падростаючага пакалення.

XXI век – гэта эпоха прафесіянальнай культуры. І неабходна адзначыць, што сёння прафесійная дзейнасць дапускае не толькі вузкаканкрэтныя веды і навыкі, але і наяўнасць шырокай сістэмы светапогляду аб свеце, соцыуме і чалавека ў цэлым. Так у рамках узаемадзеяння, і асабліва тэхнічных навук, адкрываюцца новыя навуковыя патэнцыялы і з'яўляюцца новыя гарызонты інтарэсаў.

Сёння ў навуковым асяроддзі ўсяго свету ўсё больш і больш узрастае інтарэс да ідэі гуманізацыі і ўключэнне яе ў сістэму навуковых практык.

Гуманітарныя дысцыпліны дазваляюць не толькі сфарміраваць веды на ўзроўні інфармацыі, але і садзейнічаць развіццю крытычнага мыслення, што з'яўляецца асновай разумення і прыняцця існуючых у грамадстве норм і каштоўнасцей.

Неабходна адзначыць, што сярод тэхнічных навук асобнае месца займаюць інжынерныя навукі. Інжынерная дзейнасць з'яўляецца адной з вядучых і перспектыўных навук сучаснасці.

Гуманітарныя дысцыпліны, як ужо было адзначана, адыгрываюць важную ролю ў адукацыйным працэсе навукова-тэхнічных ведаў і больш таго ў інжынернай дзейнасці фарміраванне культурнай прасторы будучага інжынера дапускае сінтэз агульнанавуковых і агульнатэхнічных ведаў з

культурай эпохі, спалучэнне спецыяльных, г.зн. прафесійных ведаў са светам чалавечых каштоўнасцей, узаемапрапранікненне ведаў аб прыродзе і тэхніцы з гуманітарнымі ведамі.

Што дае гуманітарызацыя студэнту? Пашырэнне яго кругагляду, фарміраванне гуманістычнага светапогляду, фарміраванне не вузкатэхнічнага, а творчага мыслення, фарміраванне нацыянальнай патрыятычнай свядомасці. Што дае гуманітарызацыя для выкладчыка? Дапамагае зацікавіць студэнтаў і навучэнцаў у вывучэнні агульнанавуковых і агульнатэхнічных дысцыплін, павышае аўтарытэт выкладчыка ў вачах студэнтаў і навучэнцаў, бо эрудыцыя, шырыня думкі і грамадзянская актыўнасць заўсёды прывабляюць.

Поспех прафесійных зносін спецыялістаў шмат ў чым залежыць ад іх узроўню валодання мовай. Асноўныя тэндэнцыі змен у агульным адукацыйным працэсе закранаюць таксама ўвесь комплекс праблем удасканалення моўнай падрыхтоўкі інжынераў.

Адна з гуманітарных дысцыплін, якая вывучаецца ў межах адукацыйнага працэсу інжынераў-гэта “Беларуская мова (прафесійная лексіка)”. Вучэбная дысцыпліна займае важнае месца ў сістэме падрыхтоўкі спецыялістаў інжынерных спецыяльнасцей. Мова з’яўляецца галоўным сродкам інфармацыйнага ўздзеяння, фарміравання грамадзянскасці і патрыятызму, ажыццяўлення сацыяльнага ўздзеяння.

Вывучэнне вучэбнай дысцыпліны “Беларуская мова (прафесійная лексіка)” далучае студэнтаў да сістэмы нацыянальных каштоўнасцей, спрыяе авалоданню на высокім узроўні маўленчай культурай у прафесійных зносінах, садзейнічае правільнасці, лагічнасці, выразнасці і дакладнасці маўлення будучага спецыяліста. У рамках адукацыйнага працэсу па вучэбнай дысцыпліне студэнты набываюць не толькі тэарэтычныя і практычныя веды, уменні і навыкі па спецыяльнасці, але і развіваюць свой духоўны патэнцыял, фарміруюць якасці патрыёта і грамадзяніна, гатовага да актыўнага ўдзелу ў вытворчым, эканамічным, сацыяльна-культурным і грамадскім жыцці краіны.

Поспех прафесійных зносін спецыялістаў з замежнымі калегамі шмат у чым залежыць ад іх узроўню валодання замежнай мовай як сродкам міжкультурнай камунікацыі. Фарміраванне камунікатыўнай кампетэнцыі адбываецца пасродкам вывучэння замежнай мовы, як адной з гуманітарных дысцыплін.

На сучасным этапе міжнародныя зносіны з’яўляюцца важнай умовай развіцця любой установы вышэйшай адукацыі. Студэнты беларускіх ВНУ штогод удзельнічаюць у міжнародных алімпіядах па розных прадметах, дзе часта займаюць першыя месцы. Шмат у чым у гэтым ім дапамагае свабоднае валоданне замежнай мовай, так як недастаткова мець веды, неабходна данесці іх да свайго суб’яседніка. Замежная мова неабходна будучаму спецыялісту і для азнаямлення з замежным вопытам у інжынернай галіне ведаў.

Сучасны інжынер, канструктар ва ўмовах новага вітка навукова-тэхнічнага прагрэсу не можа эфектыўна працаваць без ведання інжынернай псіхалогіі, міжнародных моў, тэхнічнай эстэтыкі, логікі, філасофіі.

Інжынерныя веда дазваляюць якасна ўдасканаліваць узровень жыцця і непасрэдна адукацыйны працэс. Але інжынерная дзейнасць, безумоўна, павінна быць арыентавана на асаблівае сацыякультурнае развіццё, на інтарэсы чалавека і яго жыцця. А гуманітарныя веда з'яўляюцца асновай адэкватнага ўспрыняцця навакольнага свету і падзей, якія адбываюцца ў ім.

Спіс выкарыстанай літаратуры

1. Яскевич, Я.С. Воспитательный потенциал социально-гуманитарных дисциплин / Я.С. Яскевич // Народная асвета. – 2014. – № 3. – С. 8– 12.
2. «Коммуникативный поворот» современного образования: Сб. науч. статей. – Мн.: Пропилеи, 2004. – 304 с.

УДК 331

*А.А. Алетдинова, д-р. экон. наук, доцент,
И.Г. Кузнецова, д-р. экон. наук, доцент,
ФГБОУ ВО «Новосибирский государственный аграрный университет»,
г. Новосибирск*

РЕГИОНАЛЬНЫЙ ЧЕЛОВЕЧЕСКИЙ КАПИТАЛ (КЛАССИФИКАЦИОННЫЙ АСПЕКТ)

Ключевые слова: классификация, регионального человеческого капитала, корпоративный человеческий капитал, мезоуровень

Key words: classification, regional human capital, corporate human capital, meso-level

Аннотация: Авторы отметили роль регионального человеческого капитала и его сложную структуру. Проведенный анализ термина «региональный человеческий капитал» в системе классификаций показал его место на мезо- и макроуровнях. Часто его рекомендуют использовать по аналогии с национальным человеческим капиталом.

Summary: The authors noted the role of regional human capital and its complex structure. The analysis of the term "regional human capital" in the classification system showed its place at the meso- and macro-levels. It is often recommended to use it by analogy with the national human capital.

Человеческий капитал – термин, без которого не обходится изучение ни одной экономической системы. Он играет важную роль в экономическом развитии, появлении инноваций, может как накапливаться, так и со